

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

A7-0047/2013

25. 2. 2013

ZPRÁVA

o situaci žen v severní Africe
(2012/2102(INI))

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

Zpravodajka: Silvia Costa

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	15
STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ	19
VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	22

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o situaci žen v severní Africe (2012/2102(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na článek 2 a čl. 3 odst. 5 druhý pododstavec Smlouvy o Evropské unii (SEU) a na článek 8 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na článek 23 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na společnou strategii Afrika-EU v rámci strategického partnerství mezi Afrikou a EU,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 21. září 2010 s názvem „Strategie pro rovnost žen a mužů 2010–2015“ (COM(2010)0491),
- s ohledem na společná sdělení Komise a vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku nazvaná „Partnerství pro demokracii a sdílenou prosperitu s jižním Středomořím“ (COM(2011)0200), „Nový přístup k sousedství, jež prochází změnami“ (COM(2011)0303) a „Výsledky nové evropské politiky sousedství“ (COM(2012)0014),
- s ohledem na tematické a geografické finanční nástroje Komise týkající se demokratizace a lidských práv (jako jsou například evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (EIDHR) a evropský nástroj sousedství a partnerství (ENPI)),
- s ohledem na strategii EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016 (COM(2012)0286),
- s ohledem na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy s názvem „Rovnost žen a mužů: podmínka úspěšnosti arabského jara“¹,
- s ohledem na Úmluvu OSN o odstranění všech forem diskriminace žen ze dne 18. prosince 1979, na Úmluvu OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 a na Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie ze dne 25. května 2000,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN 67/167 ze dne 20. prosince 2012 o mrzačení ženských pohlavních orgánů,
- s ohledem na IV. světovou konferenci o ženách, která se konala v září 1995 v Peking, na deklaraci a akční platformu přijaté v Peking, a na následné závěrečné dokumenty přijaté dne 9. června 2000, 11. března 2005 a 2. března 2010 u příležitosti mimořádných zasedání OSN Peking+5, Peking+10 a Peking +15, na nichž se diskutovalo o návazných opatřeních a iniciativách pro provádění pekinské deklarace a akční platformy,
- s ohledem na protokol Africké charty lidských práv a práv národů o právech žen v Africe,

¹ Rezoluce 1873 (2012), kterou Parlamentní shromáždění přijalo dne 24. dubna 2012 (na svém 13. zasedání).

- s ohledem na činnost Parlamentního shromáždění Unie pro Středomoří,
- s ohledem na istanbulsko-marrákešský proces a ministerské závěry první a druhé evropsko-středomořské ministerské konference na téma „posílení úlohy žen ve společnosti, které se uskutečnily ve dnech 14.–15. listopadu 2006 v Istanbulu a ve dnech 11.–12. listopadu 2009 v Marrákeši,
- s ohledem na závěry regionálních dialogů na Blízkém východě a v severní Africe mezi občanskou společností, státními subjekty a vedoucími politickými činiteli, které proběhly v červnu a v listopadu 2012 v Bejrútu a Ammánu v rámci regionálního projektu financovaného z prostředků EU „Podpora společného programu pro rovnost žen a mužů prostřednictvím istanbulského procesu“,
- s ohledem na společný regionální program Komise a agentury OSN pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen UN Women pro oblast jižního Středomoří Spring Forward for Women (Více prostoru ženám),
- s ohledem na 10. vydání zprávy UNICEF o pokroku v zájmu dětí věnované mládeži;
- s ohledem na zprávu Rozvojového programu OSN o lidském rozvoji v arabském světě za rok 2005 nazvanou „Směrem k lepšímu postavení žen v arabském světě“ a za rok 2009 nazvanou „Výzvy pro bezpečnost lidí v arabských zemích“, a zejména na její kapitolu s názvem „Nejistá situace ohrožených osob“,
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. února 2011 o situaci v Egyptě¹,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. března 2011 o zemích jižního sousedství a především o Libyi²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2011 o přezkumu evropské politiky sousedství – jižním rozměru³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 7. dubna 2011 o používání sexuálního násilí v konfliktech v severní Africe a na Blízkém východě⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. března 2012 o rovnosti žen a mužů v Evropské unii – 2011⁵,
- s ohledem na své doporučení Radě ze dne 29. března 2012 o způsobu a podmínkách možného založení Evropské nadace pro demokracii⁶,
- s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví a stanovisko Výboru pro

¹ Přijaté texty P7_TA(2011)0064.

² Přijaté texty, P7_TA(2011)0095.

³ Přijaté texty, P7_TA(2011)0154.

⁴ Přijaté texty, P7_TA(2011)0155.

⁵ Přijaté texty P7_TA(2012)0069.

⁶ Přijaté texty, P7_TA(2012)0113.

rozvoj (A7-0047/2013),

- A. vzhledem k tomu, že do dění „arabského jara“ v severní Africe se velmi výrazně zapojilo mnoho žen, zejména mladých žen, jež se od samého začátku účastnily demonstrací, veřejné a politické debaty i voleb a staly se aktivními hlasy občanské společnosti, mimo jiné v sociálních médiích a na blozích, a tedy měly a stále mají zásadní vliv na demokratické změny ve svých zemích a na posilování rozvoje a soudržnosti;
- B. vzhledem k tomu, že uvedené země procházejí politickou a demokratickou transformací a mění nebo upravují své ústavy, přičemž do tohoto procesu jsou soustavně aktivně zapojeny ženy, ať již jako poslankyně, volené funkcionářky nebo představitelky občanské společnosti; vzhledem k tomu, že výsledek tohoto procesu určí fungování demokracie v těchto zemích i základní práva a svobody a ovlivní postavení žen;
- C. vzhledem k tomu, že role žen při revolucích se nijak neliší od role, jež se od nich žádá v období přechodu k demokracii a přestavby státu; vzhledem k tomu, že úspěch těchto procesů je zcela podmíněn plným zapojením žen do všech úrovní rozhodování;
- D. vzhledem k tomu, že v uplynulých desetiletích v těchto zemích, byť nerovnoměrně, rostl počet žen s vysokoškolským vzděláním a sílilo zastoupení žen v organizacích občanské společnosti, v podnicích a institucích, a to i přesto, že možnost účinného uplatňování práv byla v diktátorských a paternalistických režimech omezená a zapojení žen podléhalo různým omezujícím podmínkám;
- E. vzhledem k tomu, že práva žen patří v současném politickém procesu mezi nejdiskutovanější otázky a pro ženy jsou hlavním tématem, neboť jim hrozí, že budou narážet na odpor a zastrašování, což může snížit šance na dosažení cíle sdílené demokracie a rovnoprávného občanství;
- F. vzhledem k tomu, že středobodem diskusí o ústavě jsou některé základní otázky týkající se postavení žen a mužů, například práva dívek a žen jako nedílná součást všeobecných lidských práv, rovná práva a soulad s mezinárodními úmluvami;
- G. vzhledem k tomu, že míra zastoupení žen v politice a v rozhodovacích funkcích ve všech oblastech se v jednotlivých zemích liší, ale ve srovnání s výrazným zapojením žen do různých protestních hnutí a s jejich vysokou účastí v následných volbách a také ve srovnání s rostoucím počtem žen, které získaly vysokoškolské vzdělání, je procentuálně neuspokojivá;
- H. vzhledem k tomu, že je třeba, aby obnovená evropská politika sousedství kladla větší důraz na rovnost žen a mužů, posilování pravomocí žen a podporu občanské společnosti;
- I. vzhledem k tomu, že EU v současnosti vynakládá na podporu rovných příležitostí žen a mužů v tomto regionu 92 milionů EUR, z toho 77 milionů EUR na dvoustranné úrovni a 15 milionů EUR na regionální úrovni;
- J. vzhledem k tomu, že nejvýznamnější z dvoustranných programů EU bude uskutečněn v Maroku s rozpočtem ve výši 45 milionů EUR, jež budou vynaloženy na podporu rovnosti žen a mužů, a vzhledem k tomu, že v Egyptě uskuteční agentura UN Women

projekt s rozpočtem ve výši 4 miliony EUR, přičemž v Tunisku a Libyi provádí tato organizace dvoustranné programy zaměřené na přípravu žen na volby;

- K. vzhledem k tomu, že jednou z hlavních příčin dramatických změn v tomto regionu byla vedle touhy po právech, důstojnosti a spravedlnosti i sociálně-ekonomická situace, zejména vysoká míra nezaměstnanosti mladých lidí a žen a chudoba, které často vedly k marginalizaci žen a k jejich stále větší ohroženosti;
- L. vzhledem k tomu, že během povstání i po jejich skončení bylo v celém regionu spácháno na dívkách a ženách mnoho sexuálního násilí včetně znásilnění a testů panenství, jež byly používány jako prostředek politického nátlaku na ženy, mimo jiné i bezpečnostními silami, a veřejného sexuálního obtěžování; vzhledem k tomu, že extremistická hnutí se stále větší měrou uchylují k zastrašování na základě pohlaví; a vzhledem k tomu, že podle průzkumů se více než 80 % egyptských žen setkal se sexuálním obtěžováním;
- M. vzhledem k tomu, že situace migrujících žen a dětí je kvůli nestabilitě v některých částech regionu a kvůli hospodářské krizi ještě kritičtější;
- N. vzhledem k tomu, že v transformujících se zemích a v oblastech, v nichž jsou civilisté vystaveni konfliktům nebo v nichž se nachází velké množství uprchlíků či vnitřně vysídlených osob, se zvyšuje riziko obchodování s lidmi;
- O. vzhledem k tomu, že jedním ze zásadních témat ústavních diskusí je otázka, zda by ústava měla definovat islám jako národní nebo státní náboženství;
- P. vzhledem k tomu, že v prosinci 2012 se v referendu o egyptské ústavě nepodařilo zajistit potřebnou míru účasti občanů ani celospolečenský konsensus, což vedlo k tomu, že zůstaly nezodpovězené otázky a že existuje stále určitá volnost výkladu zásadních ústavních otázek, včetně práv žen;
- Q. vzhledem k tomu, že parlamentní rozměr Unie pro Středomoří a istanbulsko-marrákešského procesu je pro zákonodárce jedním z nejvhodnějších prostředků k výměně názorů na všechny tyto otázky a že součástí Parlamentního shromáždění Unie pro Středomoří je výbor pro práva žen, jehož je třeba náležitě využívat;

Práva žen

1. vyzývá orgány dotčených zemí, aby ve svých ústavách nevratně zakotvily zásadu rovnosti žen a mužů, která bude výslovně zakazovat všechny formy diskriminace žen a dívek a násilí namířeného proti nim, umožňovat pozitivní opatření a etablovat práva žen v politické, hospodářské a sociální sféře; vyzývá zákonodárce těchto zemí, aby reformovali všechny stávající právní předpisy a aby uplatňovali zásadu rovnosti ve všech projektech či legislativních návrzích, které by mohly vést k diskriminaci žen, například v oblasti sňatků, rozvodů, svěřování dětí do péče, rodičovských práv, národnosti, dědictví a právní způsobilosti, v souladu s mezinárodními a regionálními nástroji a aby upevnili existenci vnitrostátních mechanismů ochrany práv žen;
2. vyzývá orgány jednotlivých zemí, aby zaručily rovnost žen a mužů v trestních zákonících a v systémech sociálního zabezpečení;

3. zdůrazňuje skutečnost, že rovná účast žen a mužů ve všech oblastech života je klíčovým prvkem demokracie a že zapojení žen do řízení a správy představuje nezbytnou podmínku pro společenský a hospodářský pokrok, sociální soudržnost a spravedlivou demokratickou vládu; proto naléhavě vyzývá všechny země, aby rovnost žen a mužů považovaly za prioritu svých programů na podporu demokracie;
4. zdůrazňuje, že probíhající proces transformace v severní Africe vyústí v demokratické politické systémy a společnosti pouze tehdy, bude-li dosaženo rovnosti žen a mužů včetně svobodného výběru způsobu života;
5. vyzývá orgány zemí severní Afriky, aby v plném rozsahu provedly Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen, protokoly k této úmluvě a všechny mezinárodní úmluvy o lidských právech, a upustily tedy od všech svých výhrad k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen; žádá je také, aby spolupracovaly s mechanismy OSN na ochranu práv dívek a žen;
6. připomíná otevřenou diskusi islámských vzdělankyň usilujících o výklad náboženských textů z hlediska práv žen a rovnosti žen a mužů;
7. připomíná, že je důležité zaručit svobodu projevu a náboženství a pluralitu, mimo jiné prostřednictvím prosazování vzájemného respektu a dialogu mezi jednotlivými vírami, a to zejména mezi ženami;
8. vybízí tyto státy, aby zahájily všeobecnou, širokou a dobrovolnou diskusi se všemi zainteresovanými stranami, mimo jiné s občanskou společností, sociálními partnery, místními ženskými organizacemi, orgány místní samosprávy a náboženskými vůdci, a dbaly o to, aby práva žen a zásady rovnosti žen a mužů byly chráněny a zaručeny;
9. připomíná, že žádné monoteistické náboženství neobhazuje ani nemůže být použito k ospravedlnění násilí;
10. vyzývá severoafrické země, aby přijaly právní předpisy a konkrétní opatření zakazující a stanovující postihy za veškeré formy násilí na ženách včetně domácího a sexuálního násilí, sexuálního obtěžování a škodlivých tradičních praktik, jako jsou mrzačení ženských pohlavních orgánů a nucené sňatky, a to zejména v případě nezletilých dívek; zdůrazňuje, že je důležité chránit oběti a poskytovat jim zvláštní služby; vítá nedávnou kampaň tuniského ministra pro ženy a rodinné záležitosti proti domácímu násilí a trvalé odhodlání Maroka v této záležitosti, které v roce 2012 uspořádalo desátou celostátní kampaň proti násilí na ženách;
11. připomíná, že lesbické ženy čelí dvojí diskriminaci, a vyzývá orgány jednotlivých zemí severní Afriky, aby zrušily trestnost homosexuality a zajistily, aby ženy nebyly diskriminovány na základě své sexuální orientace;
12. zdůrazňuje, že beztrestnost veškerého násilí páchaného na ženách, zejména sexuálního, je důležité potírat tím, že se zajistí účinné vyšetřování, stíhání a přísné trestání těchto zločinů, náležitá ochrana menšin v rámci soudnictví a všem ženám plný přístup ke spravedlnosti bez diskriminace na základě náboženství nebo etnického původu;

13. vyzývá vlády jednotlivých zemí, aby zajistily dostatečnou odbornou přípravu pracovníků soudnictví a bezpečnostních složek, aby byli schopni náležitě řešit trestné činy sexuální povahy a jednat s jejich oběťmi; mimoto zdůrazňuje, že je důležité, aby přechodný soudní systém zohledňoval otázky rovnosti žen a mužů;
14. odsuzuje násilí ve všech podobách, zejména sexuální násilí, páchané před povstáními, v jejich průběhu i po jejich skončení a skutečnost, že nadále slouží jako nástroj politického nátlaku a jako prostředek útlaku, zastrasování a ponižování žen; vyzývá soudní systémy jednotlivých zemí, aby tyto trestné činy řádně stíhaly, a zdůrazňuje, že není-li možné vést soudní řízení na vnitrostátní úrovni, mohl by zasáhnout Mezinárodní trestní soud;
15. poukazuje na to, že v průběhu povstání i po jejich skončení byly ženy v severní Africe ohroženější a vzrostlo nebezpečí, že se stanou obětí trestného činu;
16. vyzývá země severní Afriky, aby pro oběti sexuálního násilí během povstání a po jejich skončení vytvořily strategii, která jim poskytne odpovídající odškodnění a ekonomickou, sociální a psychologickou podporu; vyzývá orgány v zemích severní Afriky, aby považovaly za prioritu postavení pachatelů před soud;
17. odsuzuje mrzačení ženských pohlavních orgánů, které se stále praktikuje v některých oblastech Egypta, a vyzývá orgány jednotlivých zemí, aby se více zasadily o uplatňování zákazu této praktiky, a Komisi, aby vytvořila programy zaměřené na její vymýcení, a to i zapojením nevládních organizací a zdravotní výchovy; dále zdůrazňuje, jak jsou pro boj s praktikou mrzačení ženských pohlavních orgánů důležité zvyšování povědomí, mobilizace společnosti, vzdělání a odborná příprava a zapojení státních, regionálních a místních orgánů a občanské společnosti i čelních představitelů náboženství a společenství;
18. oceňuje skutečnost, že stále více států v tomto regionu se v uplynulých desetiletích rozhodlo zvýšit u dívek zákonný věk pro vstup do manželství (Egypt na 16 let, Maroko na 18 let a Tunisko a Libye na 20 let), a odsuzuje veškeré pokusy opět jej snížit nebo omezit dopad těchto reforem, neboť předčasné a často také nucené sňatky mají nejen negativní vliv na práva dívek, jejich zdraví, psychiku a vzdělání, ale také brání mycení chudoby a tak nepříznivě ovlivňují hospodářský růst;
19. zdůrazňuje, že kultura, tradice nebo náboženství nemohou ospravedlnit žádnou diskriminaci či jakékoli násilí vůči ženám nebo dívkám;
20. zdůrazňuje, že je především při vytváření nových strategií v oblasti zdravotnictví nutné usnadnit přístup žen a dívek ke zdravotní a sociální ochraně a ke zdravotním a sociálním službám, zejména s ohledem na zdraví matek, pohlavní a reprodukční zdraví a práva v těchto oblastech; vyzývá orgány jednotlivých zemí, aby plně prováděly program Mezinárodní konference o populaci a rozvoji, akční program a program OSN pro rozvoj a populaci, a upozorňuje je na závěry zprávy Populačního fondu OSN nazvané „Ano volbě, ne náhodě: plánování rodiny, lidská práva a rozvoj“;
21. zdůrazňuje význam konkrétních akcí zaměřených na informování žen o jejich právech a význam spolupráce s občanskou společností a státními subjekty při přípravě reforem a provádění protidiskriminačních právních předpisů;

Účast žen na rozhodování

22. zdůrazňuje, že aktivní zapojení žen do veřejného a politického života v roli účastnic protestů, voliček, kandidátek a zvolených představitelk svědčí o jejich vůli plně uplatňovat svá občanská práva a bojovat za budování demokracie; zdůrazňuje, že nedávné události arabského jara ukázaly, že ženy mohou hrát v revolučních událostech důležitou roli; vyzývá proto k provedení všech nezbytných kroků včetně pozitivních opatření a kvót, které zajistí posun směrem k rovnocenné účasti žen na rozhodování na všech úrovních správy (od místní až po celostátní úroveň, od výkonné moci až po moc zákonodárnou);
23. považuje za nanejvýš důležité zvýšit počet žen, které se podílejí na přípravě předloh právních předpisů ve vnitrostátních parlamentech, s cílem zaručit vyváženější legislativní postupy a skutečně demokratický proces;
24. podporuje názor mnohých poslankyň z těchto zemí, že práva žen a rovnost žen a mužů a aktivní účast žen v politickém, hospodářském a společenském životě zlepšením jejich dovedností a potíráním diskriminace by mohly být více podporovány a lépe provedeny v právních předpisech, pokud by byl vytvořen ženský parlamentní klub nebo zvláštní parlamentní výbor pro rovnost žen a mužů, pokud již neexistuje, který by se zabýval touto otázkou a jenž by zajistil začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do parlamentní činnosti;
25. trvá na tom, že stejně jako v Evropě je třeba posílit zastoupení žen na všech úrovních rozhodování, zejména v institucích, v politických stranách, v odborech a ve veřejném sektoru (včetně soudnictví), a poukazuje na to, že v mnoha oblastech mají ženy často odpovídající zastoupení, což však i kvůli přetrvávající diskriminaci na základě pohlaví, genderovým stereotypům a tzv. skleněnému stropu již neplatí pro vysoké pozice;
26. domnívá se, že demokratická transformace vyžaduje provádění politik a mechanismů zohledňujících rovnost žen a mužů, které zajistí plnohodnotnou a vyváženou účast žen na rozhodování ve veřejném životě, ať již v oblasti politické, hospodářské, sociální či v oblasti životního prostředí;
27. zdůrazňuje významnou úlohu vzdělání a sdělovacích prostředků při prosazování změn postojů v celé společnosti a při přijímání demokratických zásad týkajících se respektování lidské důstojnosti a partnerství obou pohlaví;
28. zdůrazňuje, že je důležité, aby se více žen zapojilo do procesu mírových jednání, mediace, vnitřního usmíření a budování míru;
29. zdůrazňuje význam organizování a financování odborné přípravy žen na vedoucí politické funkce a všech dalších opatření, která by pomohla posílit postavení žen a zajistit, že se budou plně účastnit politického, hospodářského a společenského života;

Posílení postavení žen

30. oceňuje země jako Tunisko a Maroko, které zvýšily úsilí o vzdělávání dívek; znovu nicméně zdůrazňuje, že ženám a dívkám je nutné poskytnout lepší přístup ke vzdělání, zejména vysokoškolskému, a k doučování; upozorňuje na to, že odstranění negramotnosti

žen vyžaduje ještě určité úsilí a že je nutné klást důraz na odborné vzdělávání včetně kurzů, jež zvýší počítačovou gramotnost žen; doporučuje, aby byla otázka rovnosti žen a mužů začleněna do učebních osnov;

31. zdůrazňuje, že by pro vlády a parlamenty zemí v severní Africe mělo být prioritou zajistit, aby měly dívky přístup ke kvalitnímu střednímu a vyššímu vzdělání, což je způsob, jak podpořit rozvoj a hospodářský růst a zaručit stabilitu demokracie;
32. žádá politiku, která by zohledňovala specifickou situaci nejohroženějších skupin žen, jako jsou dívky, ženy se zdravotním postižením, přistěhovalkyně, příslušnice etnických menšin a lesbické a transsexuální ženy;
33. zdůrazňuje, že je třeba vyvinout mnohem větší úsilí k zajištění ekonomické nezávislosti žen a na podporu jejich zapojení do hospodářské činnosti, a to i v zemědělství a v odvětví služeb; poukazuje na to, že ekonomická nezávislost žen zvyšuje jejich schopnost vzdorovat násilí a ponižování; domnívá se, že by měla být rozvíjena výměna osvědčených postupů mezi podnikateli, odbory a občanskou společností na regionální úrovni s cílem podpořit zejména nejvíce znevýhodněné ženy ve venkovských oblastech a chudinských městských čtvrtích;
34. vyzývá vlády severoafrických zemí, aby povzbudily a podpořily větší účast žen na pracovním trhu a aby přijaly všechna nezbytná opatření, jež zabrání diskriminaci na základě pohlaví na pracovišti; zdůrazňuje, že jsou potřeba nástroje, které ženám umožní vstoupit na pracovní trh i v odvětvích, která pro ně byla tradičně uzavřena;
35. uznává úlohu, kterou hrají sdělovací prostředky v informování o záležitostech, jež se týkají situace žen a jejich role ve společnosti, a také jejich vliv na postoje občanů v jejich zemích; doporučuje vypracovat akční plán, jehož cílem bude podpora žen ve sdělovacích prostředcích, a to z hlediska profesního postupu i jako příležitost sledovat, jak jsou ženy prezentovány v televizi, prostřednictvím produkce televizních programů a využíváním nových médií (internetu a sociálních sítí) k podpoře politického zapojení žen a k propagaci názoru, že tradice a rovné příležitosti mohou být ve vzájemném souladu;
36. doporučuje, aby byly podniknuty kroky s cílem monitorovat posilování postavení žen včetně toho, jaká práva mají v pracovněprávních vztazích, a to zejména v průmyslu a v odvětví služeb, ve venkovských oblastech a v městských průmyslových oblastech, a podpořit podnikání žen a jejich rovnocenné odměňování;
37. zdůrazňuje, že mezi velikostí sektoru malých a středních podniků v určitém státě a mírou jeho hospodářského růstu existuje pozitivní vzájemný vztah; je přesvědčen, že velmi užitečným nástrojem k posílení postavení žen je mikrofinancování, a připomíná, že investice do žen jsou také investicemi do rodin a společenství a pomáhají vymýtit chudobu, sociální a hospodářské nepokoje, posilují sociální soudržnost a poskytují ženám větší ekonomickou nezávislost; připomíná, že mikrofinancování se neomezuje na poskytnutí úvěru, ale zahrnuje také řízení, finanční a obchodní poradenství a programy spoření;
38. vyzývá veřejné orgány jednotlivých zemí, aby navrhly rámcové strategie mikrofinancování s cílem zamezit nezamýšleným důsledkům, jako je předlužení, s nimiž

se ženy mohou potýkat v důsledku nedostatečných informací nebo nedostatků v příslušných právních předpisech;

39. vybízí země severní Afriky, aby vytvořily mechanismy podpory pro podnikatelky, a to mimo jiné prostřednictvím zajištění relevantních informací, právní ochrany, vzdělávání umožňujícího profesní růst a kurzů manažerských dovedností;
40. vybízí k posílení postavení žen prostřednictvím výměnných projektů, které ženským organizacím a jednotlivým vědeckým pracovnícům z různých zemí umožní, aby se setkávaly a sdílely své zkušenosti a získané poznatky s cílem navrhnout strategie a činnosti, které by při zohlednění specifických potřeb bylo možno uplatnit v zemích jejich původu;
41. zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby programy a opatření pro posílení postavení žen v tomto regionu stavěly na třech úrovních intervence: zaprvé, na institucionální úrovni, na prosazování rovnosti žen a mužů prostřednictvím reforem právního rámce a nových právních předpisů, včetně zajištění technické podpory; zadruhé na podpoře organizací občanské společnosti, které mohou vystupovat na obranu práv žen a pomoci zvýšit jejich zapojení do rozhodovacího procesu; a zatřetí na bezprostřední činnosti na úrovni místních společenství, zejména ve venkovských oblastech, s cílem změnit sociální chování a tradice a poskytnout ženám prostor v sociálním, ekonomickém a politickém životě v rámci jejich společenství;

Evropská politika sousedství / činnost EU

42. zdůrazňuje, že evropský nástroj sousedství a partnerství by měl učinit jedním z hlavních cílů svých programů práva žen, rovnost žen a mužů a posilování postavení žen, neboť při posuzování pokroku v oblasti demokratizace a lidských práv jsou to jedny z klíčových ukazatelů; domnívá se, že ve strategických dokumentech pro jednotlivé země a jejich orientačních programech by měla být stanovena rovnost žen a mužů jako priorita;
43. vyzývá Komisi, aby i nadále a s větším důrazem začleňovala hledisko rovnosti žen a mužů do různých intervencí EU bez ohledu na jejich základní téma, a vybízí Komisi, aby pokračovala ve spolupráci s mezinárodními organizacemi a využila je coby prováděcí subjekty, jako je tomu např. v případě agentury UN Women;
44. vybízí Komisi, aby při vypracovávání plánů spolupráce s organizacemi občanské společnosti v zemích severní Afriky dbala na začleňování hlediska rovnosti žen a mužů s cílem omezit nerovnost mezi nimi a vytvořit podmínky pro spravedlivé zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech;
45. vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku, aby prohloubila dialog s arabskými regionálními institucemi s cílem zajistit v celém regionu jejich vedoucí úlohu, pokud jde o zohledňování práv žen a související politiky;
46. vyzývá místopředsedkyni Komise, vysokou představitelku a Komisi, aby realizovaly společný pracovní program spolupráce podepsaný s Ligou arabských států, zejména pokud jde o posilování postavení žen a lidská práva;

47. vyzývá Komisi, aby navýšila finanční prostředky na podporu žen v tomto regionu; je přesvědčen, že tato podpora by měla nadále zohledňovat specifika jednotlivých zemí a společné problémy, například v politické a hospodářské oblasti, kterým tyto země čelí na regionální úrovni, a že je nutné usilovat o vzájemnou doplňkovost regionálních a dvoustranných programů;
48. vyzývá Komisi, aby podporovala rozvoj programů zaměřených na vedení lidí pro ženy, které významně ovlivňují veřejné mínění, a pro čelní představitelky v odvětví obchodu a financí a aby dále podporovala stávající programy v této oblasti;
49. domnívá se, že by měla být práva žen a rovnost žen a mužů náležitě zohledňována v závazcích přijatých partnery v souladu se zásadou „více za více“ v rámci obnovené politiky sousedství; vyzývá proto místopředsedkyni, vysokou představitelku a Komisi, aby transparentním postupem, v jehož rámci bude konzultováno se širokou škálou zainteresovaných stran, včetně organizací zabývajících se právy žen a organizací občanské společnosti, vypracovaly jasná kritéria pro zajištění a sledování pokroku;
50. vyzývá zvláštního zástupce EU pro lidská práva, aby v souladu s revidovanou strategií EU pro oblast lidských práv věnoval zvýšenou pozornost právům žen v severní Africe;
51. zdůrazňuje, že je důležité podporovat účast žen ve volebním procesu, a vyzývá proto orgány příslušných zemí, aby přijaly ústavní pravidla, která dají ženám právo účastnit se voleb a odstraní překážky, jež jim ve skutečné účasti ve volbách brání; vyzývá EU, aby úzce spolupracovala s vládami jednotlivých zemí s cílem poskytnout jim osvědčené postupy pro poučení žen o jejich politických a volebních právech; připomíná, že by se tak mělo dít prostřednictvím programů pomoci během celého volebního cyklu, a bude-li to nutné, měla by účast žen úzce sledovat volební pozorovatelská mise EU;
52. vyzývá Komisi, aby nadále sledovala, jak jsou v zemích severní Afriky prováděna doporučení volebních pozorovatelských misí EU týkající se práv žen, a předložila Parlamentu zprávu;
53. vyzývá místopředsedkyni, vysokou představitelku a Komisi, aby se zabývaly diskriminací práv zaměstnankyň v pracovněprávních předpisech v rámci politického a strategického dialogu se zeměmi severní Afriky s ohledem na zásadu „více za více“ a aby podporovaly členství žen v odborových organizacích;
54. vyzývá Komisi a další dárce, aby podporovali programy zaměřené na zajištění rovného přístupu všech žen na pracovní trh a k odborné přípravě a aby zvýšili objem finančních prostředků určených na podporu budování kapacit ženských organizací a sítí občanské společnosti na celostátní a regionální úrovni;
55. vyzývá Komisi, aby poukazovala na pozitivní vzory z řad podnikatelek ze severoafrických zemí nebo z organizací, v nichž působí podnikatelky z Evropy i severní Afriky, a to i v oblasti technologií a průmyslu; vyzývá proto Komisi, aby vytvořila nástroje pro šíření příslušných informací s cílem zajistit, aby získané zkušenosti mohly být co nejvíce využity k propagaci a ke zvýšení povědomí o potenciálu rozvoje těchto činností ve společenstvích s méně dynamickou ekonomikou;

56. vyzývá Komisi, aby při posuzování dopadů u zemí, s nimiž jsou vedena jednání o uzavření „prohloubené komplexní dohody o volném obchodu“, vzala v potaz možný sociální dopad této dohody a její možný vliv na lidská práva, především na práva žen, a to i v neformální sféře;
57. vyzývá Komisi, aby podpořila opatření, která zajistí, že budou bezprostředně a dostatečně uspokojeny specifické potřeby žen v krizových situacích a při konfliktech, včetně situací, kdy jsou ženy vystaveny násilí páchanému na základě pohlaví;
58. vyzývá místopředsedkyni, vysokou představitelku a Komisi, aby v rámci politického a strategického dialogu se zeměmi severní Afriky zaručily prostředí příznivé pro svobodné působení občanské společnosti a pro její účast na demokratických změnách;
59. vyzývá Komisi k zajištění toho, aby se více členů delegací EU cestujících do tohoto regionu věnovalo otázkám rovnosti žen a mužů a aby bylo v rámci plánování konzultováno také s ženami a nevládními organizacemi;
60. vítá skutečnost, že agentura UN Women zřídila v severní Africe kanceláře, a vybízí delegace EU v těchto zemích, aby pokračovaly ve spolupráci s kanceláři OSN s cílem zavést opatření, která by zaručila rovnost žen a mužů a prosazovala práva žen v návaznosti na arabské jaro;
61. vyzývá Komisi, aby podpořila vytváření a zajistila financování poradenských středisek a „ženských center“, v nichž se ženy budou moci poradit o jakékoliv záležitosti od politických práv přes zdravotní otázky a ochranu před domácím násilím až po právní záležitosti, neboť ucelený přístup k ženám je nejen účelný, ale také diskrétnější, jedná-li se o násilí;
62. vybízí orgány jednotlivých zemí severní Afriky, aby zavedly programy ke zvýšení informovanosti o domácím násilí a zároveň budovaly azylové domy pro ženy, které byly nebo momentálně jsou vystaveny domácímu násilí;
63. vyzývá orgány zemí severní Afriky, aby pro ženy, které se staly obětí či svědky násilí, zajistily náležitou lékařskou a psychologickou podporu, bezplatné právní služby a přístup ke spravedlnosti a mechanismům pro podávání stížností;
64. připomíná, že podporu občanské společnosti, nevládním organizacím a organizacím žen je třeba zajišťovat i prostřednictvím mechanismů Unie pro Středomoří; vyzývá Komisi, aby usnadnila spolupráci mezi ženskými organizacemi v EU a jejich protějšky v severní Africe;
65. vyzývá Komisi, aby v zemích severní Afriky podpořila úsilí o budování pevné a udržitelné demokracie založené na dodržování lidských práv, základních svobod, práv žen, zásad rovnosti žen a mužů, nediskriminace a právního státu; zdůrazňuje, že je třeba podporovat rozvoj aktivního občanství v tomto regionu prostřednictvím technické a finanční podpory občanské společnosti s cílem přispět k vytvoření demokratické politické kultury;
66. vyzývá Komisi, aby zajistila plnou transparentnost obchodních jednání, a to i ohledně

veškerých podkladů, na jejichž základě jsou vypracovány návrhy obchodních dohod; zdůrazňuje, že do celého procesu by měly být aktivně zapojeny ženské skupiny a organizace občanské společnosti;

67. vyzývá Parlamentní shromáždění Unie pro Středomoří, aby každoročně věnovalo své březnové zasedání situaci žen v tomto regionu;
68. vyzývá Komisi, aby podporovala posílení istanbulsko-marrákešského procesu a programy, které prosazují dialog mezi občanskou společností a vládami v evropsko-středomořském regionu;
69. je přesvědčen, že nově zřízená Evropská nadace pro demokracii by měla věnovat zvláštní pozornost zapojení žen do procesů demokratických reforem v severní Africe, a tedy podporovat ženské organizace a projekty týkající se oblastí, jež jsou citlivé z hlediska rovnosti žen a mužů, jako jsou například podpora mezikulturního a mezináboženského dialogu, potírání násilí, vytváření pracovních míst, podpora kulturní a politické účasti, rozšíření rovného přístupu ke spravedlnosti, zdravotnické služby a vzdělávání žen a dívek nebo prevence a potírání diskriminace a porušování práv žen;
70. žádá Komisi, členské státy a zejména koordinátorku EU pro boj proti obchodování s lidmi, aby v rámci strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi na období 2012–2016 zohledňovaly koordinaci činností vnější politiky EU a postupovaly v této záležitosti společně; domnívá se, že pokud je to možné, měly by být orgány zemí severní Afriky podněcovány k tomu, aby se v boji proti obchodování s lidmi spojily s ostatními státy v tomto regionu;
71. žádá Komisi, aby podporovala ženské projekty a posilovala ženské sítě na univerzitách, v médiích, v kulturních subjektech, ve filmovém průmyslu a v dalších tvůrčích odvětvích, a trvá na tom, že je důležité posilovat kulturní vztahy mezi zeměmi na obou březích Středozemního moře, a to i prostřednictvím sociálních médií, digitálních platform a satelitních přenosů;
72. vyzývá vlády a orgány členských států, aby učinily ženská práva prioritou svých dvoustranných diplomatických a obchodních vztahů se zeměmi severní Afriky;
73. vyzývá Komisi, aby posílila výměnné programy pro studenty vysokých škol, jako je například Erasmus Mundus, a podpořila účast mladých žen; vyzývá také k rozvoji meziregionální spolupráce mezi regiony severního a jižního Středomoří (ať prostřednictvím možnosti absolvovat část studia v zahraničí nebo prostřednictvím přímé výměny mezi partnery na téže úrovni);
74. vyzývá Komisi, aby podporovala účast mladých žen v dvoustranných programech výměnných studentských pobytů, jako je Erasmus, a aby rozvíjela meziregionální spolupráci mezi univerzitami a regiony v severním a jižním Středomoří;
75. vítá partnerství v oblasti mobility, která usnadňují výměny a pomáhají lidsky a důstojně řídit migraci;
76. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Vlna protestů a demonstrací, která se od konce roku 2010 přehnala severní Afrikou a Blízkým východem, změnila zevnitř tvář i charakter tohoto regionu. Ženy se navzdory svému postavení v těchto regionech do těchto hnutí aktivně zapojily jako demonstrantky, organizátorky a vůdkyně a společně se svými mužskými protějšky tak působily jako rozhodující hybná síla změn. V současnosti pokračují v boji za to, aby byly zastoupeny v nových zákonodárných shromážděních a vládách a aby jim nové ústavy zaručovaly stejná práva jako mužům.

Úspěch těchto revolučních protestů, pro něž se obecně ujal název arabské jaro, se v jednotlivých zemích z řady různých důvodů lišil. Předkládaná zpráva se zaměřuje na čtyři severoafrické země: Egypt, Libyi, Maroko a Tunisko. Navzdory rozdílnosti všechny uvedené země spojuje změna režimu, volby a přepracování ústavy.

Zpráva si klade za cíl: 1) poukázat na úspěchy, kterých ženy v Egyptě, Libyi, Maroku a Tunisku dosáhly; 2) zdůraznit angažovanost žen v občanské společnosti, nevládních organizacích, médiích a politických stranách na podporu demokratické transformace, 3) upozornit na trvalé obtíže a potenciální nástrahy, kterým ženy v těchto zemích čelí v úsilí o dosažení rovnosti navzdory tomu, že pro úspěch demonstrací mělo jejich zapojení rozhodující význam; 4) poukázat na to, jak by měly být v rámci demokratických procesů v těchto zemích využity nástroje EU na podporu práv žen a rovnosti žen a mužů.

V desetiletích před vypuknutím povstání byly v Tunisku a do jisté míry v Egyptě, Maroku a Libyi zavedeny poměrně pokrokové právní předpisy na ochranu práv žen. Dosažení skutečné rovnosti žen a mužů v praxi však do jisté míry bránil represivní charakter režimů, absence účinného provádění práva a tradiční vnímání role žen. Horší ovšem bylo, že pokrok v oblasti práv žen autokratické režimy, především v Egyptě a Libyi, využívaly ke své propagandě. Účast žen ve veřejném životě byla navíc podmíněna členstvím ve vládnoucí straně.

Občanská společnost v Tunisku je velmi silná, a zvláště pokud jde o organizace zabývající se právy žen, bylo tomu tak již za vlády prezidenta Ben Alího. Pro mnohé pozorovatele bylo nicméně překvapivé, jak důležitou úlohu ženy během arabského jara hrály a jak intenzivně se zapojily do demonstrací v Egyptě, Libyi a Tunisku. Ženy se v průběhu revolucí velmi zviditelnily. Za svoji účast však zaplatily vysokou cenu, a to zejména v Egyptě a Libyi, odkud bylo hlášeno znepokojivě vysoké množství případů sexuálního násilí a zastrasování.

Po povstáních ležel před ženami úkol transformovat svůj občanský boj do politické práce a účastnit se voleb. Výsledky v jednotlivých zemích se lišily. Ukázalo se zejména, že volební systém přijatý volebním zákonem má pro kandidátky pozitivní nebo negativní důsledky.

Libyjský volební zákon vyžadoval, aby politické strany předložily uzavřené seznamy kandidátů, na nichž se v řádcích i sloupcích pravidelně střídají jména kandidujících mužů a kandidujících žen. Toto opatření přineslo dobrý výsledek: z 80 křesel přidělených politickým stranám (z 200 křesel nového národního shromáždění) ženy získaly 32 křesel.

Ostatních 120 křesel bylo určeno pro nezávislé kandidáty, přičemž byla zvolena pouze jedna žena (z 89 kandidátek). Při přijímání libyjského volebního zákona byla zohledněna tuniská zkušenost, kde se jména v seznamech střídala pouze ve sloupcích.

Zkušenost Tuniska ukázala, že roztržičnost politické scény oslabila systém kvót. Nicméně zastoupení žen v Národním ústavodárném shromáždění v míře 27 % i tak významně přesahuje regionální (i evropskou) úroveň, právě jako tomu bývalo před revolucí, ovšem tentokrát po svobodných volbách.

Výsledky voleb v Egyptě byly velkým zklamáním. Ve volbách v listopadu 2011 až v lednu 2012 bylo zvoleno pouze osm žen (1,6 %); další dvě poslankyně jmenovala Nejvyšší rada ozbrojených sil, díky čemuž celkový podíl žen dosáhl 1,9 %. Ve volbách do druhé komory parlamentu Šúry, které se konaly v lednu až březnu 2012, získaly ženy pět křesel z celkového počtu 180 (2,8 %).

Tyto výsledky mají zásadní význam jednak kvůli tomu, že budování demokracie vyžaduje plnou účast žen, jednak kvůli tomu, že nově zvolená shromáždění v Egyptě, Libyi a Tunisku mají vypracovat nové ústavy. Vypracování nebo revize ústavy jsou vskutku klíčovými prvky politické diskuse. Současná ústavní situace v severní Africe připomíná situaci v poválečné Evropě. Nejnáročnějším úkolem, před kterým stojí ženy v Egyptě, Libyi a Tunisku, je zajistit, aby se mohly aktivně účastnit práce orgánů odpovědných za vypracování nové ústavy, a zabezpečit, aby byly v ústavě jasně deklarovány demokracie, práva žen a rovnost žen a mužů. Proto je třeba, aby se ženy uvnitř zákonodárných shromáždění zorganizovaly například do klubu, jenž by zahrnoval zástupkyně všech politických stran, jako se právě děje v tuniském parlamentu.

Dialogu žen o hodnotách a zásadách, na nichž bude založena budoucí ústava, a o dalších věcech by se měly rovněž účastnit ženy různého původu a náboženského vyznání.

Po volbách se v těchto zemích s výjimkou Libye dostaly k moci islamistické strany, v některých případech, například v Tunisku, v rámci koalice. Někteří členové těchto stran a členové hnutí, která nejsou jejich součástí, se symbolicky zaměřují na práva žen a vyvíjejí nátlak na vlády, aby se postavily proti myšlence rovnosti žen a mužů. Otázka rovnosti žen a mužů je středobodem politických a ústavních diskusí a vyvolává vášně. Postavení žen a jejich místo ve společnosti v současnosti dostává takřka charakter společenské volby a má tendenci vytvářet protikladné tábory „modernistů“ a „tradicionalistů“. Proto je v této fázi velmi důležité vyhnout se tomuto riziku a příliš silné polarizaci. Řešením by mohlo být vytvoření institucionální podpory, která nabídne možnost překonávat rozdílnost pohledů žen z různých táborů a nacházet kompromisy.

V Maroku mělo arabské jaro odlišný dopad. V reakci na povstání v okolních zemích zde 20. února 2011 proběhla obrovská demonstrace. Byla provedena revize ústavy, která byla přijata v referendu v červenci 2011. Poté ve všeobecných volbách v listopadu 2011 zvítězila islamistická Strana spravedlnosti a rozvoje.

V těchto zemích vše záleží na tom, do jaké podoby se uvnitř těchto společností, jež se velmi liší například od států Perského zálivu, zformuje politický islám. Bude také záležet na tom, do jaké míry se podaří politickému islámu v severní Africe zformulovat teorii vládnutí opírající

se o *acquis* pocházející z minulosti.

Existuje totiž široké spektrum možných kombinací islámu a zásady univerzality lidských práv. Tuniské ústavodárné shromáždění se snaží najít kompromis. Že to není nemožné, dokazuje článek 19 marocké ústavy po revizi v roce 2011, jenž uvádí, že muži a ženy jsou si rovni, pokud jde o občanská, politická, ekonomická, sociální, kulturní a environmentální práva a svobody¹. Tuto novou ústavu schválilo referendum.

Ukazuje se, že v Egyptě jsou diskuse doprovázející práci na návrhu nové ústavy zvláště složité. I přes živé a sofistikované diskuse mezi členy Ústavodárného shromáždění se ukazuje, že kompromisu mezi islamistickými a neislamistickými poslanci se zřejmě dá dosáhnout jen těžko. Přestože v Egyptě existuje živá občanská společnost, v níž jsou ženy velmi aktivní, ženský hlas v ústavním procesu dále oslabuje do očí bijící absence kritického množství žen v demokraticky zvoleném Lidovém shromáždění.

Libye zůstává poválečnou zemí s velmi specifickými problémy a nemá žádné opravdové státní struktury, o něž by se mohla opřít obnova země. Při stabilizaci země stále hrají hlavní úlohu kmeny. Součástí vyjednávacích orgánů se musí stát ženy, které se zapojily do veřejné kampaně za mír a národní usmíření.

Ve všech čtyřech zemích dosud probíhá otevřený proces, v němž se pokrok střídá s nezdary, takže konečný výsledek je zatím nejistý.

Úlohu žen v severní Africe lze posoudit také prostřednictvím posilování jejich ekonomického a sociálního postavení. V Tunisku, Maroku a Libyi jsou ženy již řadu let velmi dobře zastoupeny mezi univerzitními studenty (40–60 %)², podnikateli nebo hospodářsky činnými osobami (více než 25 %)³ atd. V zemi jako Libye, v níž byl přístup k veřejnému životu zcela zablokovaný, se ženám podařilo dosáhnout poměrně dobrého zastoupení v ekonomickém a sociálním životě a v současnosti tvoří 17 % zvolených zástupců v Národním shromáždění, nicméně ve 24členné vládě jsou pouze dvě ministryně.

Evropská unie zde má úkol, který může plnit prostřednictvím své obnovené politiky sousedství. Podporou budování demokratických režimů a hospodářského a sociálního rozvoje by EU mohla svým jižním sousedům pomoci dosáhnout toho, co požadovala povstání: více demokracie, více svobody a více spravedlnosti. Při své činnosti by EU neměla zapomínat na to, že skutečná demokracie nemůže opomíjet polovinu obyvatelstva. Rovnost žen a mužů a práva žen by tudíž měly patřit mezi priority EU a při hodnocení závazků partnerů v rámci přístupu „více za více“ by EU měla zohlednit, jakého pokroku dosáhli v této oblasti. Proto je třeba, aby do vyjednávání s orgány při rozhodování o prioritách a programech v rámci evropského nástroje sousedství a partnerství byly zapojeny ženy a ženské organizace.

¹ „Muž a žena jsou si rovni v občanských, politických, hospodářských, sociálních, kulturních a environmentálních právech a svobodách uvedených v této hlavě a v jiných ustanoveních Ústavy, jakož i v mezinárodních úmluvách a paktech, které království řádně ratifikovalo, a to v souladu s ustanoveními Ústavy a se zásadami a zákony království. Marocký stát usiluje o dosažení rovnosti mužů a žen. Za tím účelem se zřizuje Úřad pro rovnost a boj proti všem formám diskriminace.“

² Statistický institut UNESCO. Terciární vzdělávání.

³ Statistický institut MOP a UNDP, hospodářská činnost.

Dalším nástrojem, který umožní podporovat dialog a posílit sítě mezi univerzitami, výzkumnými pracovníky, novináři, podnikateli a nevládními organizacemi, jsou struktury Unie pro Středomoří.

Tato zpráva vychází z veřejného slyšení, poznatků delegace v Tunisku a z konzultací s několika ženami, které byly v dotčených zemích zvoleny, s odborníky a nevládními organizacemi.

23. 1. 2013

STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ

pro Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví

k postavení žen v severní Africe
(2012/2102(INI))

Navrhovatelka: Corina Crețu

NÁVRHY

Výbor pro rozvoj vyzývá Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. naléhavě vyzývá k tomu, aby se v každé zemi severní Afriky usilovněji podporoval rovný přístup žen ke vzdělání, lékařské péči, spravedlnosti, veřejným sdělovacím prostředkům a politickému životu;
2. podporuje posílení postavení žen prostřednictvím výměnných projektů, které ženským organizacím a jednotlivým vědeckým pracovnícům z různých zemí umožní, aby se setkávaly a sdílely své zkušenosti a získané poznatky, a vytvářely tak strategie a činnosti, které by bylo možno uplatnit pro různé potřeby a kontexty v zemích jejich původu;
3. upozorňuje na významný úkol, jímž je odstranění negramotnosti mezi ženami, a požaduje lepší posouzení příčin, jež vedou k předčasnému ukončení školní docházky; zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby byly ve školách zastoupeny pozitivní ženské vzory;
4. žádá, aby byly ze stávající platné legislativy zemí severní Afriky odstraněny všechny formy diskriminace žen, a zdůrazňuje, že je důležité, aby se ženy aktivně zapojily do politického života i do organizací občanské společnosti a do přípravy právních předpisů; zdůrazňuje, že je důležité, aby byli muži i ženy z různého sociálního prostředí a skupin poučeni o rovných občanských a volebních právech a aby se jim v této oblasti dostalo příslušných informací;
5. vyzývá Komisi a další dárce, aby podporovali programy zaměřené na zajištění rovného přístupu všech žen na pracovní trh a k odborné přípravě a aby zvýšili objem finančních prostředků přidělovaných na budování kapacit ženských organizací a sítí občanské

společnosti na vnitrostátní a regionální úrovni;

6. vyzývá Komisi, aby poukazovala na pozitivní vzory podnikání žen ze severoafrických zemí nebo organizací, v nichž působí podnikatelky z Evropy i severní Afriky, a to i v oblasti technologií a průmyslu; vyzývá proto Komisi, aby vypracovala nástroje pro šíření příslušných informací s cílem zajistit, aby získané zkušenosti mohly být co nejvíce využity k propagaci a ke zvýšení povědomí o rozvojovém potenciálu těchto činností v komunitách s méně dynamickou ekonomikou;
7. žádá orgány v zemích severní Afriky, aby přijaly udržitelná opatření pro odstranění rozdílů mezi platy žen a mužů, pro boj proti zvyšující se nezaměstnanosti žen a také pro posílení sociální ochrany v genderem určených situacích, zejména pokud jde o mateřství;
8. vyzývá k tomu, aby se respektovaly kulturní, náboženské a ostatní tradice žen, pokud nemají dopad na jejich důstojnost, svobodu a bezpečí; domnívá se, že v první řadě by se mělo usilovat o zlepšení postavení žen v jejich komunitách v závislosti na jejich potřebách a na situaci, ve které se nacházejí;
9. vybízí Komisi, aby při vypracovávání plánů spolupráce s organizacemi občanské společnosti v zemích severní Afriky aplikovala přístup zohledňující genderovou problematiku s cílem omezit nerovnost mezi ženami a muži a vytvořit podmínky pro spravedlivé zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech.
10. vyzývá orgány v zemích severní Afriky, aby pro ženy, které se staly obětmi či svědkyněmi násilí, zajistily náležitou lékařskou a psychologickou podporu, bezplatné právní služby a přístup ke spravedlnosti a mechanismům pro podávání stížností.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	22.1.2013
Výsledek konečného hlasování	+ : 22 - : 0 0 : 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Thijs Berman, Michael Cashman, Corina Crețu, Véronique De Keyser, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Filip Kaczmarek, Miguel Angel Martínez Martínez, Gay Mitchell, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Keith Taylor, Eleni Theoharous, Patrice Tirolien, Anna Záborská, Iva Zanicchi
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Enrique Guerrero Salom, Gesine Meissner, Judith Sargentini

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	19.2.2013
Výsledek konečného hlasování	+ : 24 - : 0 0 : 4
Členové přítomní při konečném hlasování	Regina Bastos, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Iratxe García Pérez, Zita Gurmai, Mikael Gustafsson, Mary Honeyball, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Ulrike Lunacek, Elisabeth Morin-Chartier, Krisztina Morvai, Siiri Oviir, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Izaskun Bilbao Barandica, Minodora Cliveti, Silvia Costa, Anne Delvaux, Mariya Gabriel, Nicole Kiil-Nielsen, Doris Pack, Licia Ronzulli, Angelika Werthmann